VEENWEIDEN
INNOVATIECENTRUM

Projectvoorstel

JUMP

Innovatie voor nieuwe business concepten voor veen

Indiener:
Veenweiden Innovatiecentrum

Uitvoeringsperiode
1 juli 2024 t/m 30 juni 2028

Inhoud:

1. Uitdagingen & Kans
2. Missie & Invalshoeken
3. Kernactiviteit
4. Projectvoorstel
5. Werkpakketten
6. Uitkomsten
7. Partners
8. Begroting & Financiering
9. Organisatie

Veenweiden

1. UITDAGINGEN & KANS

“Er staat veel op het spel in het veenweidengebied in Nederland, maar er is ook veel te winnen!”

UITDAGING	BEHOEFTEN ROND VITALITEIT
	Kunnen blijven boeren
	Blijven wonen en gaan wonen
	Lekker voedsel maken
	Open landschap bewaren
	Prettig recreëren
	Natuurgebieden ontwikkelen

We willen dit allemaal, tegelijkertijd
en in hetzelfde veengebied.
Dat is lastig, maar toch ook een **kans**...

OPGAVEN ROND DUURZAAMHEID	UITDAGING
Verbeteren van biodiversiteit	
Opslaan van broeikasgassen	
Benutten van wateroverschot en -tekort	
Verbeteren van waterkwaliteit	
Tegengaan van nutrienten-overschot	
Tegengaan van bodemdaling	

Het is mogelijk voor ondernemers in het veengebied binnen deze beide uitdagingen geld te verdienen.

2. MISSIE & INVALSHOEKEN

In de afgelopen 12 jaar heeft het VIC al een belangrijke rol gespeeld in het onderzoeken van bovengenoemde uitdagingen, en stelt zich in de komende 10 jaar als missie het realiseren van bovenstaande kans.

VEENWEIDEN INNOVATIECENTRUM

MISSIE

Aanjagen van innovatie voor een <u>duurzaam</u> & klimaatbestendig én tevens <u>vitaal</u> veengebied, waarin <u>ondernemerschap</u> bloeit.

Hoe innoveert het VIC eigenlijk?

Het daadwerkelijke innovatieproces start chaotisch en gaat alle kanten op, en transformeert langzaam naar een soepeler, minder iteratief en doelgerichter proces.

1. Structurerend
Het VIC brengt structuur aan in dat chaotische innovatieproces met behulp van een innovatiefunnel.

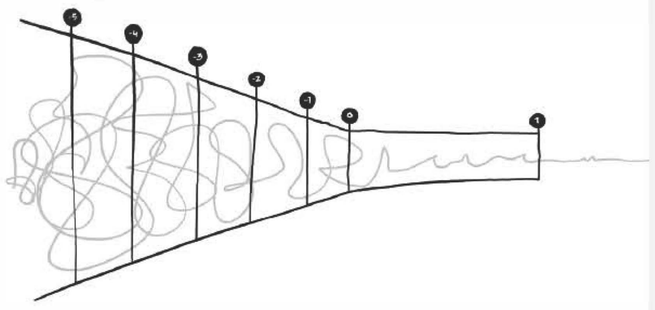

2. Verkennend
Het VIC focust op het begin van dat proces - de verkennende fase -, zonder de connectie met de rest van het proces te verliezen.

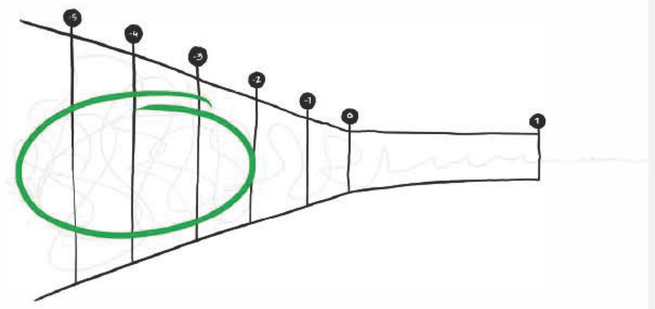

3. Systeemveranderend
Het VIC richt zich vooral op systeemverandering, terwijl ze ook bezig is met optimalisatie en verandering van onderdelen.*

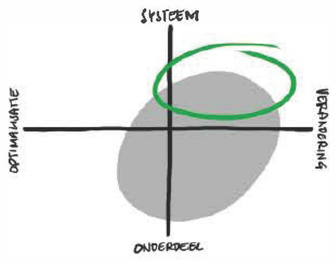

* *Bij systeemverandering worden met elkaar samenhangende technologische, sociale, wet-gevende en andere vormen van innovaties gecombineerd en geïntegreerd, gericht op het oplossen van grote maatschap-pelijke en complexe problemen.*

Op welke gebieden innoveert het VIC dan?

Een deel van VIC’s innovatiewerk behelst de **optimalisatie en verandering** van belangrijke **onderdelen** voor een vitaal en duurzaam veengebied. Dit gebeurt vanuit verschillende **invalshoeken**: **<u>Water, Bodem, Dier en Plant</u>**.
Deze invalshoeken vormen een belangrijke basis voor de belangrijkste invalhoek waar het VIC zich voornamelijk mee bezig houdt: **<u>Bedrijf</u>**. Binnen dit invalshoek gaat het om **systeemveranderingen** voor en door de ondernemingen in en rond het veengebied.

Invalshoek **Water**

Invalshoek **Bodem**

Invalshoek **Dier**

Invalshoek **Plant**

Invalshoek **Bedrijf**

Welke activiteiten doet het VIC dan?

Hieronder staat een overzicht van VIC’s **activiteiten** ten tijde van Q2 2024. Dit is een verzameling van **VIPNL-thema’s** zoals Klei in Veen, en een verzameling eigen **VIC projecten** zoals Veen Voedsel. Uiteraard zal deze portfolio van activiteiten in de loop van de komende jaren veranderen.

Glashelder is dat de **belangrijkste focus** voor het VIC in de komende jaren is zich bezig te houden met het innoveren van **Nieuwe Business Concepten**, geheel in lijn met de realisatie van de kans zoals bovenaan de pagina beschreven: *‘Het is mogelijk voor ondernemers in het veengebied binnen de uitdagingen van duurzaamheid en vitaliteit geld te verdienen’.*

Wat is het VIC eigenlijk?

*Het VIC is een onafhankelijke **stichting** die bestaat sinds 2012 en gevestigd is in Zegveld.*

- *Het VIC innoveert weliswaar **projectmatig** maar is geen projectenbureau.*
- *Het VIC **agendeert** zelfstandig en is dus geen consultancy.*
- *Het VIC is geheel **onafhankelijk** en is dus geen belangenbehartiger.*
- *Het VIC **inspireert** en provoceert soms en zijn dus geen bemiddelaars.*
- *Het VIC biedt **mogelijke oplossingen in volledige breedte** en is dus geen beleidsmaker.*
- *Het VIC kijkt met een **lange-termijnperspectief** en biedt dus geen ‘gemakkelijke’ oplossingen voor nu.*
- *Het VIC werkt aan de **voorkant van innovatie** en is dus geen innovatie-implementeerder.*
- *Het VIC **test innovaties zo snel mogelijk uit in het veen** en blijft dus niet hangen in theorie.*

Over het VIC
Als VIC verbinden we verschillende experts aan elkaar die de drive hebben om het anders te doen. Daarnaast hebben we een netwerk van professionals die ook gaan voor ’fris kijken, dwars denken en samenwerken’.

Denk vrij en neem anderen daarin mee, wees open en kritisch met ruimte voor ieders eigenheid, inspireer, wees duidelijk, benut de kracht van elkaar!

*Verder bestaat het VIC uit de volgende **bestuursleden**:*

- *Jan Heijkoop (voorzitter)*
- *Bob Duindam (penningmeester)*
- *Marjolijn Sonnema*
- *Bart Krol*
- *Teunis Jacob Slob*
- *Victor Molkenboer*

3. KERNACTIVITEIT

Nieuwe Business Concepten: langetermijnperspectieven voor ondernemers in het veengebied binnen nieuwe maatschappelijke spelregels

Wat is de kernactiviteit van het VIC?

In deze belangrijke kernactiviteit gaat het VIC in de komende jaren op zoek naar interessante en relevante **business concepten voor ondernemers in het veengebied** met een duidelijk **verdienvermogen**, en passend binnen nieuwe maatschappelijke spelregels.
Wat betreft dat **verdienvermogen** gaat het om een goed marktgedreven 'basisinkomen' in plaats van over eenmalige bonussen, subsidies of straffen met extra kosten.
Alle innovatiewerk richt zich op de **lange termijn van 10 tot 15 jaar**, waarbij de focus niet ligt op verbetering of optimalisatie van de status quo, maar op wezenlijke en **systemische verandering**.
Het VIC heeft de ambitie een reeks bedrijfsconcepten te ontwikkelen en verbeelden die sommigen, zowel bij bedrijven als bij overheden, doet verlangen naar die verandering en hen tot actie aanzet.

Wat is de opbouw van deze kernactiviteit?

Deze kernactiviteit Nieuwe Business Concepten van het VIC is dusdanig groot dat deze gesplitst wordt in drie losse maar samenhangende projecten tot 2030:
1. **KIEM: Inzichten voor nieuwe business concepten**
2. **JUMP: Innovatie voor nieuwe business concepten**
3. **BASE: Concretisering van nieuwe business concepten**

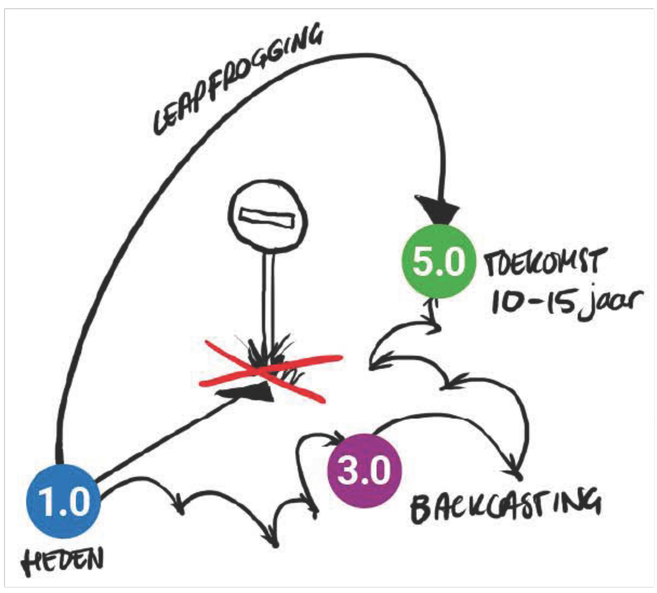

Hoe hangen deze projecten samen?

Om 'blijven hangen in optimalisatie van het heden' te voorkomen en daadwerkelijk systeemverandering te forceren, springt het VIC vanuit het heden over huidige beperkingen (juridisch, sociaal, financieel, technisch, etc.) richting de toekomst en creëert daarmee speelruimte. Dit heet **leapfrogging**.

Voordat je weet welke richting je op moet springen, moet je wel weten waarvandaan je springt. Vandaar het eerste project **KIEM**: dit zorgt voor de nodige inzichten over vandaag de dag (1.0) die nodig zijn om te kunnen innoveren richting de toekomst.

Vervolgens is het - in project **JUMP** - tijd om de sprong te wagen richting een toekomst over 10 tot 15 jaar (5.0). Dit zullen meerdere mogelijke toekomsten naast elkaar zijn, in verschillende scenario's.

Als het bij deze toekomstscenario's blijft, dan faalt het VIC. Die toekomst zal stap voor stap (3.0) weer verbonden moeten worden met het heden: het zal moeten leiden tot keuzes voor vandaag op ondernemings- en beleidsvlak. Dit heet **backcasten** en wordt gedaan in project **BASE**.

Hieronder is de onderlinge samenhang en de tijdspanne tot 2030 geschetst voor deze drie projecten onder VIC's kernactiviteit Nieuwe Business Concepten.

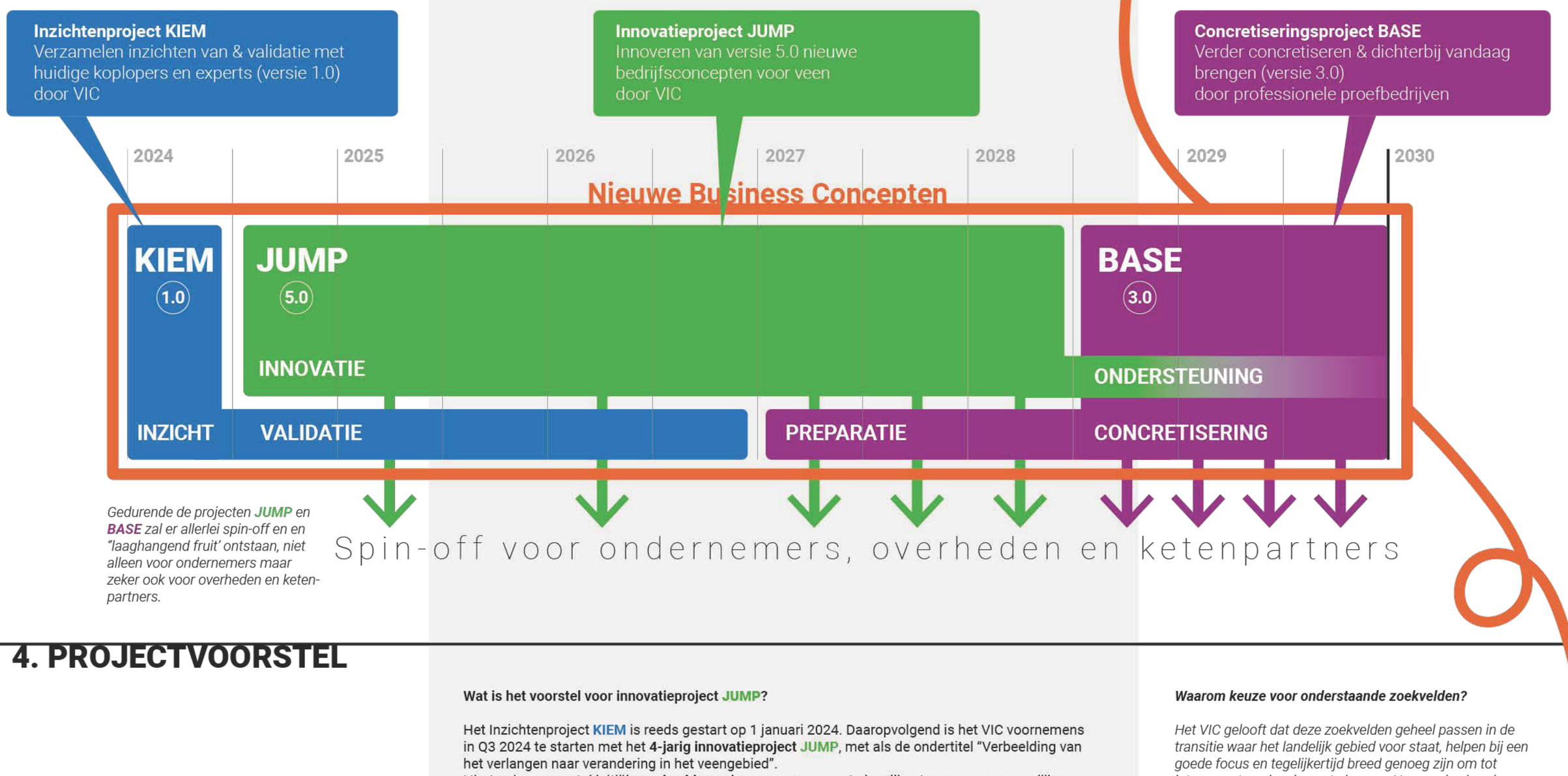

*Gedurende de projecten **JUMP** en **BASE** zal er allerlei spin-off en en "laaghangend fruit' ontstaan, niet alleen voor ondernemers maar zeker ook voor overheden en ketenpartners.*

4. PROJECTVOORSTEL

Wat is het voorstel voor innovatieproject JUMP?

Het Inzichtenproject **KIEM** is reeds gestart op 1 januari 2024. Daaropvolgend is het VIC voornemens in Q3 2024 te starten met het **4-jarig innovatieproject JUMP**, met als de ondertitel "Verbeelding van het verlangen naar verandering in het veengebied".
Hiertoe is een aantal initiële **zoekvelden** gekozen om een eerste invulling te geven van mogelijke conceptrichtingen: **Klimaat, Landschap. Stadsrand** en **Voedsel**.

Waarom keuze voor onderstaande zoekvelden?

Het VIC gelooft dat deze zoekvelden geheel passen in de transitie waar het landelijk gebied voor staat, helpen bij een goede focus en tegelijkertijd breed genoeg zijn om tot interessante oplossingen te komen. Nogmaals, deze kunnen nog volledig veranderen in de komende tijd.

Zijn deze concepten meteen te gebruiken?

*Nee. Dit zijn mogelijke toekomsten waar de voorwaarden vaak voor ontbreken. Ook zijn deze 5.0 bedrijfsconcepten in **JUMP** **generiek**: ze zijn nog niet toegespitst op specifieke gebieden, omdat dit meteen leidt tot blokkades in innovatie.
Tevens worden deze bedrijfsconcepten 'puur' en **geïsoleerd** ontwikkeld. Om de essentie te pakken te krijgen worden ze van te voren **niet gemixt** met allerlei andere bedrijfsconcepten.*

*De werkelijkheid zal zijn dat er een grote variatie en mengeling zal ontstaan tussen deze concepten, maar ook met andere bestaande of nieuwe concepten.
In project **BASE** worden deze concepten dichter bij het heden gebracht, en worden ze **concreter** (b.v. aanwezigheid van voorwaarden), **specifieker** (b.v. verbinding met lokale gebieden) en **gemixter** (b.v. combinatie van meerdere concepten).*

5. WERKPAKKETTEN

De volgende 5 **werkpakketten** zijn gedefinieerd voor het project **JUMP**:

JUMP Werkpakketten			2024				2025				2026				2027				2028			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
WP1	Systeeminnovatie	A. Voorbereiding programma B. Innovatie-activiteiten zoals onderzoeken, brainstormen, innoveren, visualiseren, prototypes maken, valideren, verbeteren, etc., incl. reiskosten C. Stagiares en afstudeerders D. Visualisatie, bouwwerken, testopstellingen, grondpacht, grondbwerkingen, machines, metingen, materiaal, concept room, etceteras																				
WP2	Stakeholder netwerk & communicatie	A. Programmaleiding & contacten B. Programmauitvoering C. Communicatie D. Bijeenkomsten																				
WP3	Organisatorische aansturing en coordinatie	A. Programmaleiding B. Programma management																				
WP4	Organisatorische ondersteuning & verantwoording	A. Operationeel management B. Administratieve ondersteuning incl. accountant C. Advies voor opschaling innovaties																				
WP5	Algemene VIC aangelegenheden	A. Administratie (algemeen) B. Communicatie (algemeen) C. Events & educatie (algemeen) D. Organisatie (algemeen)																				

6. UITKOMSTEN

JUMP is en blijft een innovatieproject: dat kan falen, geheel of gedeeltelijk. Dat geldt ook voor geplande uitkomsten. Desondanks wordt gestuurd op en is er vertrouwen in het halen van de **uitkomsten** zoals hieronder beschreven.

1.
Een gevalideerde beschrijving, verbeelding en berekening op papier van elk bedrijfsconcept.

2.
Een beleefbare mini-versie van elk bedrijfsconcept, provisorisch werkend op het veen.

3.
Een sturende roadmap met welke aanpassingen wanneer in de tijd nodig zijn om deze concepten te verwezenlijken.

4.
Een serie mogelijk kansrijke spin-offs in de vorm van kansen voor ondernemers en snelle acties voor overheden.

5.
Gefundeerde en breed gedeelde discussie en inspiratie rond de uitkomsten.

6.
Een inhoudelijke drive voor proefbedrijven om mee verder te gaan.

7. PARTNERS

De volgende partijen hebben interesse getoond te willen participeren in **JUMP**.

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

6x **Provincies** waar veengebieden voorkomen:
- Zuid-Holland
- Noord-Holland
- Utrecht
- Groningen
- Overijssel
- Friesland

6x **Waterschappen**:
- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
- Waterschap Rivierenland
- Hoogheemraadschap Rijnland
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

8. BEGROTING & FINANCIERING

[redacted]

9. ORGANISATIE

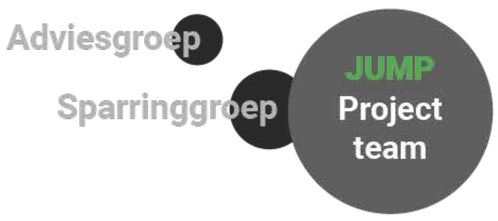

Voor dit project vraagt het VIC een **hoge betrokkenheid van de partners**. Meedoen is cruciaal voor het slagen van dit project.
Daarom is gekozen voor het instellen van een **sparringsgroep**, die inhoudelijk sterk betrokken is en daadwerkelijk mee innoveert, uiteraard op enige afstand vanwege beperkte tijd.
In deze sparringsgroep zitten **vertegenwoordigers van de financierende partners, maar mogelijk ook professionals uit andere relevante organisaties.**

Voor bewaking van de procesmatige en budgettaire voortgang is er de **adviesgroep**; hierin zitten vertegenwoordigers van de financierende partners.

VEENWEIDEN INNOVATIECENTRUM
E: Info@veenweiden.nl
T: 0172 409543
Oude Meije 18
Zegveld